

OBSAH

PŘEDMLUVA	5
1 ÚVOD	11
1.1 Lexikon a gramatika	11
1.2 Lexikon a jeho povaha	12
1.3 Lexém, slovo a systém	14
1.4 Zdroje, metoda a metodologie	15
2 LEXIKÁLNÍ JEDNOTKA V SYSTÉMU	17
2.1 Slovo, lexém a pojmenování	17
2.11 Lexém a jeho formy	19
2.12 Náznaky na podstatu slova a lexému	20
2.13 Kritéria delimitace slova	21
2.14 Slovo a lexém, přehled jeho aspektů a místo v systému jazyka	22
2.141 Slovo a lexém vnitrojazykově	23
2.141.1 Slovo a lexém morfologicky	23
2.141.2 Slovo a lexém syntakticky	23
2.141.3 Slovo a lexém fónicky a graficky	24
2.141.4 Slovo a lexém sémanticky	24
2.141.5 Slovo a lexém původem	24
2.141.6 Slovo a lexém funkčně	25
2.142 Vnějazykové vztahy slova a lexému vůči pojmenování	25
2.142.1 Vztahy onomaziologicky (psycholingvisticky)	25
2.142.2 Vztahy sémioticky (a pragmaticky)	25
2.142.3 Vztahy sociolingvisticky (a stylisticky) a jinak	25
2.143 Slovo a lexém a jejich vztahy k celku jazyka jako systému	25
2.143.1 Slovo paradigmaticky: ve třídě (opozice, systém)	25
2.143.2 Slovo syntagmaticky: v kombinaci (kontrast, text)	26
2.144 Slovo a lexém v pohledu funkčním	26
2.2 Sémaziologie	26
2.21 Lexém formou: gramaticky	27
2.22 Lexém formou: graficky a fónicky	28
2.221 Forma lexému a její povaha	28
2.222 Systém grafického záznamu zvuku: IPA	29
2.223 Inventáře fonémů a grafémů	29
2.224 Fonetická a fonologická povaha lexému jako slova	30
2.225 Systémy písma	31
2.226 Poměr zvuku a písma	33
2.227 Způsoby záznamu fonému	33
2.228 Principy grafiky. Latinka. Unicode	34
2.229 Pravopis a grafika. Variantnost	36
2.23 Lexém sémanticky	39

2.231	Význam a sémantika.	39
2.231.1	Vztah formy a významu u různých jednotek	39
2.231.2	Z historie chápání distinkce význam a referent a původ termínu význam	41
2.232	Lexikální sémantika obecně	42
2.232.1	Význam, smysl a hodnota.	43
2.232.2	Vnitřní forma	47
2.232.3	Význam a jeho úroveň	48
2.232.4	Typy lexikálního významu	51
2.232.5	Metajazyk	53
2.232.6	Abstraktum–konkrétum	55
2.232.7	Komponentová (složková) analýza	56
2.232.8	Prototypy	58
2.233	Polysémie	60
2.233.1	Aspekty a relace polysémie	63
2.233.2	Zdroje polysémie	66
2.233.3	Princip tabu.	70
2.233.4	Odstraňování polysémie.	74
2.233.5	Metafora a metonymie	74
2.233.6	Kontext	78
2.233.7	Polysémie pravidelná	79
2.233.8	Struktura polysémie: topologie.	80
2.233.9	Adjektivum měkký a jeho profil. Kritéria polysémie.	81
2.234	Sémantické přístupy a teorie	85
2.234.1	Sémantické přístupy a teorie: Obecné poznámky	85
2.234.2	Sémantické přístupy a teorie: Co význam není	89
2.234.3	Sémantické přístupy a teorie: v minulosti a mimo lingvistiku.	91
2.234.4	Sémantické přístupy a teorie: Dnešní doba	92
2.234.5	Teorie Význam–Text	96
2.234.6	Jazyková primitiva	97
2.24	Lexém sémioticky	99
2.241	Lexikální znak	100
2.242	Vlastnosti lexikálního znaku	101
2.243	Sémiotický trojúhelník	103
2.244	Struktura znaku a vztahy	105
2.245	Typy lexikálních znaků.	108
2.246	Lexikon sémioticky	111
2.247	Pragmatika a lexikon	113
2.248	Některé specifické sémiotické funkce a lexémy.	117
2.248.1	Evaluativnost a intenzifikace	118
2.248.2	Nadávky a kletby	120
2.248.3	Expresivita	124
2.25	Lexém funkčně. Komunikace	125
2.26	Lexém propriální. Proprium	129
2.27	Lexém terminologicky. Termín	132
2.28	Lexém psycholingvisticky	137
2.29	Lexém sociolingvisticky.	138

2.3	Lexém onomaziologicky a nominace	139
2.31	Pojmenování (nominace)	139
2.311	Jméno	145
2.312	Aspekty nominace	147
2.313	Zdroje a způsoby pojmenování	151
2.314	Typy pojmenování	152
2.315	Funkce pojmenování	154
2.316	Pojmenování a substantivum	155
2.317	Některé korelace v oblasti pojmenování	157
2.32	Slovní druhy	160
2.321	Autosémantika	164
2.321.1	Substantivum	164
2.321.2	Adjektivum	167
2.321.3	Verbum	169
2.321.4	Adverbium	170
2.322	Synsémantika	172
2.322.1	Pronomen	172
2.322.2	Numerale	174
2.322.3	Klasifikátor	174
2.322.4	Prepozice	175
2.322.5	Konjunkce	177
2.322.6	Partikule	179
2.322.7	Interjekce	181
2.322.8	Jiné slovní druhy a třídy	183
2.33	Struktura pojmenování a lexému	183
2.331	Slovotvorba	184
2.331.1	Slovotvorné derivační třídy češtiny v přehledu (substantiva, adjektiva, verba, adverbia)	188
2.331.2	Kořeny a kořenová slova	195
2.332	Tvoření víceslovných pojmenování	198
2.34	Lexém synchronní	201
2.341	Lexémy původem domácí	204
2.342	Lexémy původem cizí	208
2.343	Lexémy přejímané i vznikající v historických dobách	214
2.35	Lexém nový	219
2.351	Neologismus	219
2.352	Přejímka (výpůjčka)	221
2.353	Internacionalismus	221
2.36	Lexém víceslovný a ustálená kolokace	222
2.361	Víceslovné lexémy: přehled a typy	223
2.362	Lexém víceslovný anomální: frazém	225
2.362.1	Obecná povaha frazému a idiomu	225
2.362.2	Typy, roviny a třídy frazémů a idiomů	226
2.4	Lexém kvantitativně: statistika lexikonu	232
2.41	Lexikální inventáře	233
2.42	Statistické zákonitosti v lexikonu a korpusu	239
2.5	Lexém typologicky a universalia	245

3	LEXIKÁLNÍ PARADIGMATIKA	250
3.1	Lexikální paradigma	250
3.2	Sémantické a logické vztahy mezi lexémy	252
3.3	Lexikální paradigmata v systému jazyka a jejich souvztažnost	255
3.3.1	Slovní druhy a jejich paradigmata	257
3.3.2	Jiná lexikální paradigmata	258
3.4	Horizontální paradigmata	261
3.4.1	Homonymie	261
3.4.2	Synonymie	263
3.4.3	Opozitnost	268
3.5	Vertikální paradigmata	272
3.6	Propriální paradigmata	276
4	LEXIKÁLNÍ SYNTAGMATIKA	279
4.1	Lexikální syntagma	279
4.1.1	Kompatibilita, kolokabilita a valence	282
4.1.2	Konstrukce, výrazy a jejich souvztažnosti	289
4.2	Syntagmatika lexikonu	293
4.2.1	Faktory, principy a tendence v lexikální syntagmatice	293
4.2.2	Kombinatorika lexémů sémanticky	297
4.2.3	Kombinatorika slovních druhů	300
4.2.4	Některé oblasti lexikálních kolokací	301
4.2.4.1	Typy kolokací substantiva	301
4.2.4.2	Typy kolokací adjektiva	305
4.2.4.3	Typy kolokací verba	305
4.2.4.3.1	Verbum a substantivum abstraktní	306
4.2.4.3.2	Verbum a adjektivum	312
4.2.4.4	Typy kolokací adverbia	313
4.3	Typy lexikálních kombinací	314
5	LEXIKÁLNÍ SYSTÉM	319
5.1	Povaha lexikálního systému	319
5.2	Tezaurus jako onomaziologický systém, ontologie	322
	Literatura, odkazy a poznámky	332
	Rejstřík	335
	Literatura	346